

Argumentenkaart optie 1: maximale zelfstandigheid

Gemeente Waterland

Wat zijn voor gemeente Waterland argumenten voor en tegen maximale zelfstandigheid?

Voor

Tegen

Inwoners

Een zelfstandig Waterland blijft vertrouwde diensten bieden aan inwoners

- Inwoners behouden hun vertrouwde lokale voorzieningen, zoals zwembad en bibliotheek.
- Burgerloketten blijven waarschijnlijk nabij en bereikbaar, omdat het bestuur hier zelfstandig over besluit.
- Inwoners die dat wensen houden korte en vertrouwde lijnen met bestuurders, raadsleden en ambtenaren.

Een zelfstandig Waterland blijft herkenbaar met veel betrokken inwoners

- De gemeente blijft Waterland heten en tien kernen houden, net als nu.
- Lokale waarden als het open landelijke karakter van Waterland komen waarschijnlijk niet ter discussie te staan.

Bedrijven

Een zelfstandig Waterland maakt het voor (kleine) bedrijven en instellingen makkelijker succesvol te zijn

- Organisaties weten in kleine gemeenten bestuur en ambtenaren snel te vinden, ook bij kleine problemen.
- Kleine ondernemers kunnen makkelijker meedingen naar opdrachten van kleine gemeenten dan van grote.

Een zelfstandig Waterland draagt bij aan de kwaliteit van democratie en bestuur in Waterland

- Kleine gemeenten hebben een hogere verkiezingsopkomst dan grote gemeenten (>30.000 inwoners).
- Waterland houdt zeventien volksvertegenwoordigers (1 per 1.015 inwoners), die hun kernen goed kennen.
- Specifieke behoeften van kleine kernen krijgen meer aandacht als Waterland zelfstandig blijft.
- College en raad blijven autonoom beslissen over Waterlandse aangelegenheden en prioriteiten.
- In een kleine organisatie zien college en ambtenaren elkaar frequenter, hierdoor werken ze beter samen.

Een zelfstandig Waterland kan flexibel samenwerken in de regio

- College en raad kunnen per situatie en per periode bekijken of en hoe ze regionaal willen samenwerken.

Bestuur

Een zelfstandig Waterland kan haar organisatie zelf inrichten en werkt makkelijk samen

- Waterland houdt volledig zeggenschap over de bedrijfsvoering van de gemeente.
- De ambtelijke organisatie kent weinig managementlagen en blijft zo wendbaar en doelmatig.
- Een kleine organisatie met veel taken prikkelt medewerkers inventief te zijn en samen te werken met derden.

Een zelfstandig Waterland is een stabiele en aantrekkelijke werkgever

- Medewerkers kennen elkaar en hebben relatief veel contact met hun bestuurders, dit maakt hun werk leuk.
- Medewerkers ondervinden geen hinder van een grote reorganisatie als gevolg van een fusie.

Een zelfstandig Waterland voorkomt stijgende woonlasten

- Kleine gemeenten (<50.000 inwoners) kennen gemiddeld lagere lokale lasten dan grotere gemeenten.

Financiën

Inwoners

Een zelfstandig Waterland kan haar dienstverlening aan inwoners moeilijk uitbreiden

- Het gemeentehuis blijft waarschijnlijk slechts vierentwintig uur per week open voor inwoners.
- Waterland blijft verstoken van publieke voorzieningen waar weinig vraag naar is, zoals voorschoolse opvang.
- Inwoners kunnen beperkt digitaal zaken doen met de gemeente door gebrek aan menskracht en kennis.

Menig inwoner voelt zich weinig betrokken bij een zelfstandig Waterland

- Veel inwoners verbinden zich al decennia meer met hun kern dan met het sinds 1991 zelfstandige Waterland.

Bedrijven

Een zelfstandig Waterland maakt het voor bedrijven en instellingen moeilijk succesvol te zijn

- Een kleine gemeente kan organisaties bij details niet goed helpen omdat ze weinig specialisten in huis heeft.
- Organisaties die actief zijn in meerdere gemeenten houden last van verschillen in regelgeving.

Bestuur

Een zelfstandig Waterland verzwakt de kwaliteit van democratie en bestuur in Waterland en geeft onrust

- De raad heeft door decentralisaties meer werk dan voorheen, maar blijft klein met beperkte ondersteuning.
- Politieke partijen werven lastig raadsleden en bestuurders door een 'kleine vijver' en bescheiden vergoedingen.
- Risico's op vriendjespolitiek door de korte afstand tussen inwoners en bestuur blijven bestaan.
- Kleine gemeenten sturen vaker op details, wat weinig professionele ruimte laat aan uitvoerders.
- Zelfstandigheid biedt maar deels bestuurlijke rust als een (onvrijwillige) fusie boven de markt blijft hangen.

Een zelfstandig Waterland blijft een kleine speler in een zwakke regio en verkleint opties voor buurgemeenten

- De invloed van Waterland in de regio neemt verder af, omdat buurgemeenten onderling wel fuseren.
- Zelfstandigheid beperkt de (fusie)mogelijkheden voor buurgemeenten die dit wensen, zoals Landsmeer.
- De regio blijft een ingewikkelde bestuurlijke constellatie met veel spelers en weinig daadkracht.

Ambtelijke organisatie

Een zelfstandig Waterland houdt moeite beleid goed voor te bereiden en uit te voeren

- Waterland kan met de huidige capaciteit grote opgaven zoals de energietransitie moeilijk aan.
- Waterland telt nog meer 'éénpitters' als het verband met Landsmeer stopt, zo blijft de organisatie kwetsbaar.
- Waterland heeft weinig medewerkers, dit maakt specialisatie en vervanging bij afwezigheid lastig.
- Waterland mist een kans voor innovatie van beleid en uitvoering als ze niet hoeft te reorganiseren.

Een zelfstandig Waterland is niet aantrekkelijk als werkgever

- Waterland werft en houdt mensen met moeite vast omdat de organisatie weinig groeikansen biedt.
- Medewerkers houden slechtere arbeidsvoorwaarden dan in grote gemeenten, zoals minder geld voor scholing.
- Het ontbinden van de overeenkomst met Landsmeer leidt tot een reorganisatie met risico op onrust.

Financiën

Een zelfstandig Waterland mist kostenvoordelen die andere gemeenten wel hebben

- Waterland realiseert weinig schaalvoordelen bij inkoop en betaalt zo relatief meer dan grotere gemeenten.
- Waterland blijft externe adviseurs inhuren omdat ze zelf (specialistische) kennis ontbeert.
- Waterland is meer geld kwijt aan personeel en ict als ze niet meer ambtelijk met Landsmeer samenwerkt.

Over deze kaart

In het coalitieakkoord 2018-2022 van de gemeente Waterland staat dat de gemeenteraad van Waterland uiterlijk 2020 een besluit neemt over de bestuurlijke toekomst van Waterland. De gemeente Waterland heeft De Argumentenfabriek gevraagd om de argumenten voor en tegen drie opties voor deze bestuurlijke toekomst in kaart te brengen. De argumenten staan op drie afzonderlijke Argumentenkaarten. Deze Argumentenkaart toont de optie 'Maximale zelfstandigheid'. We vergelijken deze optie met de huidige situatie in Waterland. Een aparte Optiekaart bevat een beschrijving van de drie opties. We danken alle mensen die hebben meegedacht over de inhoud van deze kaarten.